

Informasjon til verpehøneprodusenter og rugeeggprodusenter om husdyrkonsesjonsregelverket og kontroll

Dette informasjonsbrevet blir sendt til foretak som har konsumeeggproduksjon og/eller rugeeggproduksjon. Formålet med brevet er å informere om gjeldende regelverk for konsesjonsregulert produksjon og vår kontroll av produksjonen. Informasjon om husdyrkonsesjonsregelverket finner du i denne lenken på [Landbruksdirektoratet sin nettside](#).

Regelverket

Eggproduksjon er regulert av Lov om regulering av svine- og fjørfeproduksjon, husdyrkonsesjonsloven. Formålet med loven er å legge til rette for å spre fjørfe- og svineproduksjonen på flere enheter. Det gjøres ved å regulere produksjonsomfanget på den enkelte enhet. Det betyr at eggprodusenter kan produsere fritt opp til konsesjonsgrensen, eller må ha innvilget konsesjon for å produsere over konsesjonsgrensen.

Av husdyrkonsesjonsloven følger forskrift om regulering av svine- og fjørfeproduksjonen. Forskriften definerer konsesjonsgrensene og kontroll av produksjonen.

Grensen for konsesjonsfri drift er 2100 konsesjonsenheter (K.E). Definisjon av verpehøne i forskriften er «høne som fra 20 ukers alder som produserer egg til konsum eller rugeeggproduksjon». Forholdstallet til en verpehøne er 0,28 konsesjonsenheter. Konsesjonsfri produksjon med verpehøner er derfor $2100 / 0,28 = 7500$ verpehøner. Et foretak kan derfor ha maksimalt 7500 verpehøner som er >20 leveuker - på ethvert tidspunkt.

Det betyr at det ikke er mulig til å ha ekstra høner (tellehøner) for å kompensere for dødelighet i innsettet. Det er heller ikke mulig å kompensere med flere verpehøner kommende innsett dersom forrige innsett eksempelvis hadde høy tapsprosent eller et svakt produksjonsresultat.

Grensen er absolutt, men det finnes en fleksibilitet i regelverket som gjøre det mulig å justere produksjonen om det har vært en overproduksjon, omtalt som toårsregelen. Dersom man har hatt en overproduksjon på inntil 15 % ett år, er det mulig å regulere produksjonen tilsvarende overproduksjonen påfølgende år. For verpehøneproduksjon må vi ta hensyn til lengde av innsettene, og det betyr at reduksjonen først kan skje påfølgende innsett.

Kontroll

Statsforvalteren har på vegne av LMD ansvar til å føre kontroll av husdyrkonsesjonsregelverket hvert år. Som nevnt, må vi i vurdering av toårsregelen ta hensyn til lengden av innsettet fordi verpehønas levetid er over ett år. For å unngå at samme dyr blir tellende to ganger i kontrollen, ber vi om informasjon om de to siste innsettene. Det fører til at kontroll av de to siste innsettene omfatter en tidsperiode lengre enn to år. Prinsippet er likevel likt, foretaket kan produsere opp mot 15 % over konsesjonsgrensen eller innvilget konsesjon ett innsett, mot tilsvarende reduksjon neste innsett for å unngå standardisert erstatning.

Standardisert erstatning

Dersom foretaket ikke har redusert tilsvarende overproduksjon over konsesjonsgrensen eller tildelt konsesjon, skal det ilegges standardisert erstatning. Det betyr at dersom foretaket hadde 7550 verpehøner som var >20 leveuker, kan man ikke ha flere enn 7450 verpehøner påfølgende innsett for å unngå standardisert erstatning.

Hensikten med standardisert erstatning er at ulovlig produksjon ikke skal lønne seg. Standardisert erstatning er ikke en straff, men en ordning for å gjenopprette lovlig produksjon. Erstatningen går ikke til staten, men til Omsetningsrådets fond.

Landbruks- og Matdepartementet vedtok nye standardiserte satser, gjeldende fra 1. januar 2026.

Sats pr. dyr for andel produksjon ≤20 % over konsesjonsgrensen, kr.	Sats pr. dyr for andel av produksjon >20 % over konsesjonsgrensen, kr.
100	75
Utdaterte satser til og med 31.12.2025	
100	40

Gjennomføring av kontroll

Vi har produksjonsdata for leverte egg gjennom Eggrapporten fra Landbruksdirektoratet og innrapportert direktesalg av egg. Vi har også oversikt over omsøkte verpehøner i søknad om produksjonstilskudd. Vi ser ofte avvik fra Eggrapporten, innrapportert direktesalg og faktisk produksjon. Avvik betyr ikke nødvendigvis overproduksjon, men at vi ikke har fullstendig kjennskap til produksjonsomfanget. Derfor utfører vi risikobasert kontroll av verpehøneproduksjonen. Utplukkskriterier er eksempelvis lavt rapportert eggmengde, høyt rapportert eggmengde eller omsøkt produksjonstilskudd for 7500 verpehøner over flere søknadsomganger.

Kontrollen gjennomføres enten som dokumentkontroll der all dokumentasjon sendes inn, eller stedlig dokumentkontroll på anlegget hos produsenten. Vi sender ut brev om varsel om dokumentkontroll for de to siste innsettene. I varselbrevet ber vi om utfyllende dokumentasjon om produksjonen. Dette er dokumentasjon foretak med verpehøner er pålagt å ha.

Dersom foretaket har hatt en produksjon i tråd med gjeldende regelverk, avsluttes dokumentkontrollen. Hvis foretaket har hatt en overproduksjon vil det bli varsel om standardisert erstatning med mulighet til å gi kommentarer. Vedtak om standardisert erstatning blir sendt etter frist om kommentarer til varselet har utløpt. Foretaket har klagerett på vedtaket.

Hvilken dokumentasjon spør vi om i en kontroll?

Vi ber om dokumentasjon som er nødvendig til å føre kontroll med husdyrkonsesjonsloven, og foretaket har plikt til å utlevere dokumentasjon. Vi utfører også stedlig dokumentkontroll på fjørfeanlegg. Opplysningsplikt og kontroll gjøres etter Husdyrkonsesjonsloven § 6. Vi ber om:

Verpeliste med daglige noteringer av produksjonen

Alle driftsenheter med minst 1000 verpehøner, og som leverer til eggpakkeri som er tilsluttet [Dyrevelferdsprogram](#) for fjørfe, skal ha verpeliste. Verpelistene skal oppbevares i minimum tre innsett etter utslakt av innsettet.

Dyreholdjournal

Dyreholdjournal for fjørfe ([Mattilsynet](#)), skal inneholde opplysninger om innsettet og oppbevares i minst 3 år, unntatt rugerier som skal lagre denne i minst 5 år. Omtales gjerne som deklarasjon fra rugeriet.

Transportdokument

Transportdokument har hjemmel i forskrift om [næringsmessig transport av dyr § 7](#). Oppaler av fjørfe som transporterer dyr til verpehøneprodusenter er ikke unntatt denne

bestemmelsen. Transportdokumentet skal inneholde informasjon om blant annet dyreart, antall, ankomstdato, transportørens og sjåførens navn.

Kopi av hovedbok med følgende bilag:

- Innkjøp av fjørfe for innsett vi kontrollerer
- Salg av egg til varemottaker, direktesalg fra egen gård, salg av egg til gårdsutsalg. Her skal mengde egg oppgis
- Kopi av faktura fra Landbruksdirektoratet for betalt omsetningsavgift for direktesalg av egg

Kontaktinformasjon

Ta gjerne kontakt dersom spørsmål til husdyrkonsesjonsregelverket eller dokumentkontrollen på telefon eller e-post:

Janne Breivik: [51 56 87 85](tel:51568785) / janne.breivik@statsforvalteren.no

Hanne Elin Herrebrøden: [51 56 87 18](tel:51568718) / hanne.herrebroden@statsforvalteren.no

Med hilsen

Janne Breivik (e.f.)
seniorrådgiver